

Тетяна Іванівна ЛЕПЕЙКО

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та бізнесу,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ORCID ID: 0000-0001-8667-509X

E-mail: lepeyko.tetyana@gmail.com

Інна Миколаївна КОЗЛОВА

викладач, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ORCID ID: 0000-0002-5107-6668

E-mail: inna.kozlova@hneu.net

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПОВЕДІНКУ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Лепейко, Т. І. Фактори впливу на інвестиційну поведінку домогосподарств в умовах невизначеності [Текст] / Тетяна Іванівна Лепейко, Інна Миколаївна Козлова // Український журнал прикладної економіки. – 2020. – Том 5. – № 4. – С. 238–246. – ISSN 2415-8453.

Анотація

Вступ. Основою розвитку економіки будь-якої країни є інвестиційна діяльність суб'єктів господарювання. Для підвищення інвестиційної активності в країні необхідно залучати до інвестиційної діяльності домогосподарства, які активною інвестиційною поведінкою можуть значно підвищити рівень інвестицій на всіх рівнях.

Метою наукового дослідження є аналіз впливу факторів на інвестиційну поведінку домогосподарств в умовах невизначеності.

Результати. Інвестиційною поведінкою домогосподарств є дії щодо перетворення інвестиційних джерел у певні види доходів в залежності від напрямів інвестиційної діяльності. Основними джерелами для інвестицій у домогосподарств на всіх рівнях залишаються грошові ресурси у вигляді оплати праці, доходів від підприємницької діяльності; а також грошова допомога з різних джерел. Виявлено, що структура та рівень доходів домогосподарств залежать від місця знаходження домогосподарств, його вікової структури, освітнього та культурного рівня членів домогосподарств. Інвестиційні витрати домогосподарств є основою їх інвестиційної поведінки. Структура витрат також залежить від особливостей домогосподарства. Популярними є інвестиційні витрати: купівля майна для отримання доходу; вклади до банків; витрати на освітні послуги, розвиток дітей і здоров'я членів домогосподарств. За допомогою кореляційного аналізу було визначено вплив факторів, в тому числі фактору невизначеності, на інвестиційні витрати домогосподарств. Фактор невизначеності базується на розрахунку індексу споживчих настроїв домогосподарств.

Висновки. На інвестиційну поведінку домогосподарств мають вплив багато факторів, однак найбільш значущими факторами є рівень заощаджень домогосподарств, рівень доходів домогосподарств, індекс споживчих настроїв домогосподарств як фактор оцінки рівня невизначеності.

Ключові слова: інвестиційна поведінка домогосподарств, доходи домогосподарств, інвестиційні витрати домогосподарств, фактор невизначеності.

Tetiana LEPEYKO

Doctor of Economics, Professor, Chief of the Management and Business Department
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Inna KOZLOVA

Lecturer, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

**FACTORS OF INFLUENCE ON HOUSEHOLD INVESTMENT BEHAVIOR UNDER
UNCERTAINTY**

Annotation

Introduction. *The basis of economic development in any country is the investment activity of economic entities. To increase investment activity in the country, it is necessary to involve households in investment activities, which can significantly increase the level of investment at all levels through active investment behavior.*

*The **purpose** of the research is to analyze the impact of factors on the households' investment behavior in conditions of uncertainty, which is realized by analysis of the main sources of households' investment activity at the macro, meso and micro levels; study of the composition of investment expenditures in the households; correlation analysis of the impact of the identified factors on the households' investment behavior.*

Results. *Investment behavior of households is the action to convert investment sources into certain types of income depending on the areas of investment activity. The main sources for investment in households are cash resources in the form of wages, income from entrepreneurial activities; financial assistance from various sources. The structure and level of the households' income depend on the households' location, their age structure, educational and cultural level of household members. Investment expenditures of households are the basis of their investment behavior. The most popular among Ukrainian households are the following investment expenditures: purchase of property to generate income; deposits in banks; spending on educational services, child development and health support of household members. The expenditures structure also depends on the characteristics of the household. Correlation analysis was used to determine the impact of factors, including the uncertainty factor, on household investment expenditures. The uncertainty factor is based on the index of consumer confidence of households.*

Conclusions. *The households' investment behavior is influenced by many factors, but the most significant factors are the level of household savings, the level of household income, the index of consumer confidence of households as a factor in assessing the level of uncertainty.*

Keywords: *household's investment behavior, household income, investment expenditure of households, uncertainty factor.*

JEL classification: D10; D81; G4

Вступ

В сучасних умовах трансформацій постає питання залучення додаткових ресурсів для розвитку економіки. Одним із таких ресурсів є інвестиційні. Інвестиційну діяльність здійснюють різні суб'єкти господарювання. Однак, в умовах невизначеності, якою характеризується стан української економіки, багато суб'єктів господарювання відмовляються від здійснення інвестиційної діяльності або сильно її скорочують. В таких умовах одним із джерел інвестиційних ресурсів можуть стати ресурси домогосподарств. Це зумовлює актуальність дослідження інвестиційної поведінки домогосподарств.

Проблематиці інвестиційної поведінки домогосподарств у сучасних умовах приділяли увагу в своїх працях такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як С. Джерасад [1],

В. Дорош [2], А. Рамський [3], Ю. Воробйов [4], М. Іващенко [5] тощо. У цих роботах розглядалась сутність інвестиційної поведінки домогосподарств, її склад та фактори, які на неї можуть впливати. Однак, у цих роботах недостатньо розглядалися аспекти впливу фактору невизначеності на інвестиційну поведінку домогосподарств.

Мета статті

Виходячи з цього, основною метою наукового дослідження є аналіз впливу факторів на інвестиційну поведінку домогосподарств в умовах невизначеності. Для досягнення визначеної мети та відповідно до логіки наукового дослідження було поставлено завдання – визначити особливості сутності поняття «інвестиційна поведінка домогосподарств»; дослідити основні джерела інвестиційної діяльності домогосподарств на макро-, мезо- та мікрорівнях; провести аналіз складу інвестиційних витрат з огляду на інвестиційну поведінку домогосподарств; проаналізувати вплив виявлених факторів на інвестиційну поведінку домогосподарств.

Виклад основного матеріалу дослідження

На інвестиційну поведінку домогосподарств впливають багато різних факторів. На думку автора, інвестиційна поведінка домогосподарств – це сукупність дій щодо перетворення тимчасово вільних грошових ресурсів (доходів та заощаджень) домогосподарств у фінансові (депозити банків; купівля акцій та облігацій; вклади у пенсійні, страхові, інвестиційні фонди; фінансування інноваційно-інвестиційних проектів тощо) та нефінансові матеріальні (купівля нерухомості, земельних ділянок, предметів старовини тощо) й нематеріальні (культурний рівень; освіта, здоров'я, виховання дітей тощо) активи з метою отримання різних форм доходів залежно від факторів макро-, мезо- та мікрорівня (вікової структури, місця знаходження, матеріального становища, традицій у соціумі, освітнього та культурного рівнів, рівня невизначеності) (рис. 1).

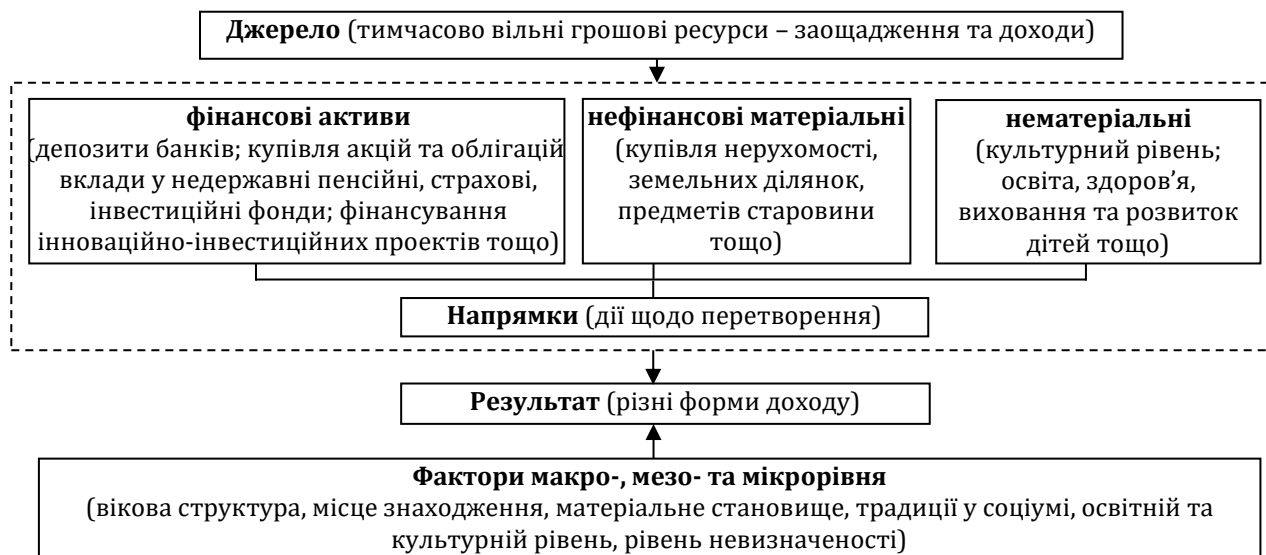

Рис. 1. Сутність інвестиційної поведінки домогосподарств

Джерело: складено автором

Розглянемо більш детально наведене визначення. Перш за все, для того, щоб здійснювати інвестиційну діяльність, в домогосподарствах повинні бути вільні кошти. Отже, перш за все необхідно проаналізувати джерела виникнення коштів для здійснення інвестиційної діяльності. Для визначення основних джерел доходів домогосподарств скористаємося структурою доходів, які визначено на державному рівні [6]. Найбільш значимими в структурі доходів домогосподарств є грошові доходи у вигляді оплати праці; доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості; доходи від продажу сільськогосподарської продукції; пенсій, стипендій, соціальної допомоги,

наданих готівкою; грошової допомоги від родичів, інших осіб та інші грошові доходи. Іншими джерелами доходів домогосподарств є вартість спожитої продукції, отриманої з особистого підсобного господарства та від самозаготівлі; безготівкові пільги та субсидії на оплату житлово-комунальних послуг, електроенергії, палива; безготівкові пільги на оплату товарів та послуг з охорони здоров'я, туристичних послуг, путівок на бази відпочинку тощо, на оплату послуг транспорту, зв'язку та інші надходження. Структура джерел доходів домогосподарств в цілому по Україні за 2014-2019 рр. наведена на рис. 2.

Рис. 2. Структура джерел доходів домогосподарств (за даними [6])

Виходячи з цього бачимо, що найбільш значимим джерелом доходів є грошові доходи (від 86% у 2016 році до 92% у 2019 році). Така тенденція спостерігалася також у 2020 році, однак, офіційні дані з'являться тільки у березні-квітні наступного року. Серед грошових витрат також можна визначити найбільш впливові джерела формування доходів домогосподарств (табл. 1).

Таблиця 1. Структура грошових доходів (% до загальних доходів) [6]

Джерело	Роки					
	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*	2019*
Оплата праці	48,8	47,2	46,7	52,4	54,5	57,3
Доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості	5,2	5,5	5,2	4,4	6,0	6,5
Доходи від продажу сільськогосподарської продукції	3,2	3,4	2,9	3,0	2,5	2,4
Пенсії, стипендії, соціальні допомоги, надані готівкою	27,0	25,2	23,1	20,2	19,9	19,2
Грошова допомога від родичів, інших осіб та інші грошові доходи	7,0	8,1	8,1	7,5	7,0	6,6
Всього грошових коштів	91,2	89,4	86,0	87,5	89,9	92,0

* без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Виходячи з наведених даних зазначимо, що найбільшу питому вагу у структурі грошових витрат займають оплата праці та пенсії, стипендії, соціальні допомоги, надані готівкою. При чому спостерігається чітка тенденція у тому, що питома вага оплати праці у загальній структурі доходів домогосподарств зростає (від 46,7% у 2016 році до 57,3 % у 2019 році), а значимість всіх інших джерел доходів домогосподарств (окрім доходів від

підприємницької діяльності та самозайнятості) зменшується. Це пояснюється збільшенням рівня заробітних плат по країні шляхом підвищення рівня мінімальної заробітної плати на законодавчому рівні.

Для аналізу доходів на мезорівні також слід використовувати статистичні дані Державної служби статистики [7]. На рис. 3 можна побачити динаміку зміни структури доходів домогосподарств за регіонами України за 2017-2019 рр.

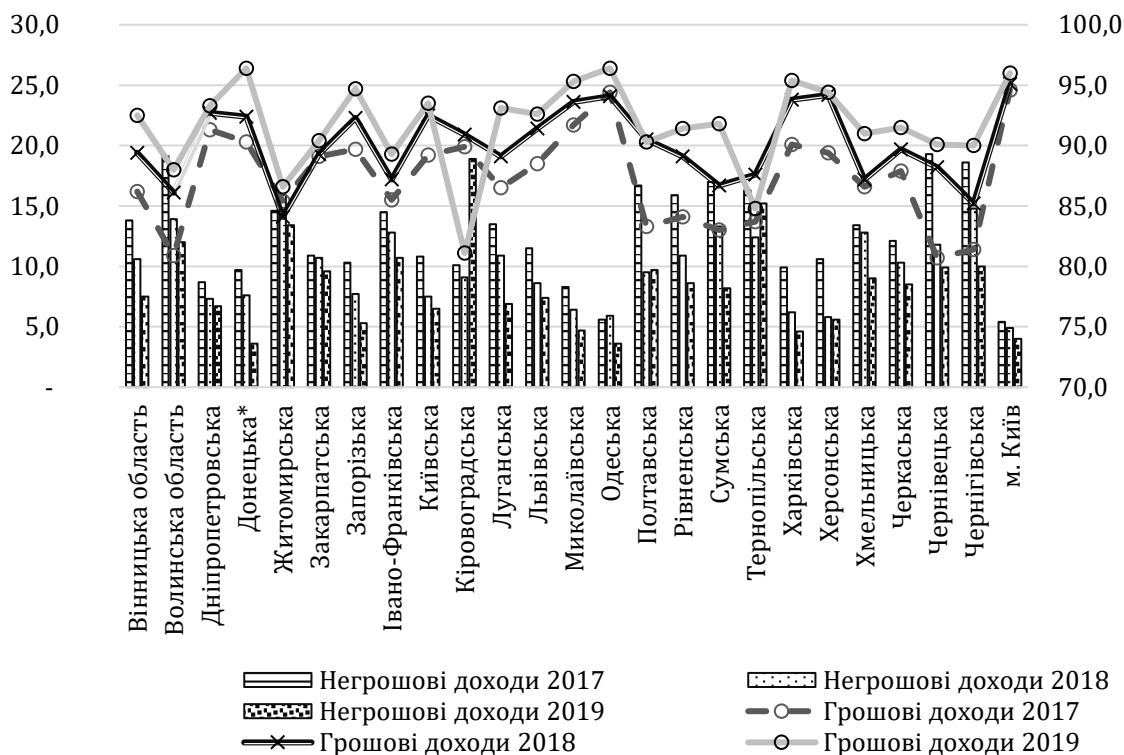

Рис. 3. Структур доходів домогосподарств на мезорівні за 2017-2019 рр. (на основі [7])

Проведений аналіз свідчить, що загальноукраїнська тенденції щодо збільшення частки грошових доходів зберігається майже у всіх регіонах. Виключенням є Кіровоградська область, в якій частка грошових доходів зменшилась з 90,9% у 2018 році до 81,1% у 2019 році.

Також необхідно провести аналіз структури грошових джерел доходів за регіонами. На основі статистичних даних, наведених в табл. 2, можна зробити висновок про те, що найбільшу питому вагу у грошових доходах займає оплата праці у всіх регіонах. Однак слід звернути увагу на деякі регіони, в яких питома вага оплати праці менше, або трохи більше 50% від всіх доходів домогосподарств. До таких регіонів відносяться: Волинська область (52,2%), Закарпатська область (52,8%), Івано-Франківська область (47,8%), Тернопільська область (52,2%), Хмельницька область (52,1%) та Чернівецька область (51,5%).

Водночас у цих областях досить високу частку займають доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості, пенсії, стипендії, соціальні допомоги, надані готівкою, та грошова допомога від родичів, інших осіб та інші грошові доходи. Зазначені регіони знаходяться в Західній частині України, де багато членів домогосподарств знаходяться на заробітках закордоном, а самі жителі часто не мають роботи. Тому ця тенденція доволі очевидна. Проведений аналіз на макро- та мезорівні дозволив визначити основні джерела доходів домогосподарств. На мікрорівні (на рівні окремих домогосподарств) можна виділити такі ж джерела. Однак, за допомогою опитування членів домогосподарств можна визначити структуру їх доходів більш детально.

Таблиця 2. Структура грошових доходів у регіонах України у 2019 році [7]

Область	Оплата праці	Доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості	Доходи від продажу сільськогосподарської продукції	Пенсії, стипендії, соціальні допомоги, надані готівкою	Грошова допомога від родичів, інших осіб та інші грошові доходи	Вартість спожитої продукції, отриманої з особистого підсобного господарства та від самозаготівель	Пільги та субсидії безготівкові на оплату житлово-комунальних послуг, електроенергії, палива	Пільги безготівкові на оплату то-варів та послуг з охорони здоро-в'я, туристичних послуг, путівок на бази відпочинку тощо, на оплату послуг транспорту, зв'язку	Інші надходження
Вінницька	56,4	14,6	6,3	6,7	9,4	3,4	0,8	0,2	16,8
Волинська	52,2	3,3	3,4	13,9	5,1	9,7	0,1	0,2	15,4
Дніпропетровська	72,0	2,8	0,7	11,3	6,1	2,5	0,4	0,5	6,5
Донецька	76,8	1,3	0,6	13,3	4,9	1,4	0,2	0	2,8
Житомирська	52,2	11,2	4,1	9,9	9,5	5,2	0,8	0,5	17,8
Закарпатська	52,8	17,2	1,9	12,4	5,6	6,3	0,7	0	20,3
Запорізька	58,5	6,6	6,9	16,4	4,6	1,4	1	0,8	10,4
Івано-Франківська	47,8	18,6	1	9,2	9,5	6,5	0,3	0,2	25,5
Київська	77,1	2,3	0,6	9,7	3,2	4,3	0,3	0,1	4,7
Кіровоградська	55,0	7,0	5,7	6,9	6,5	3	0,4	0	22,5
Луганська	62,6	12,3	3,1	9,5	5,5	3,6	1,1	0,1	14,5
Львівська	69,0	10	1	9,4	3,7	3,1	0,5	0	13,3
Миколаївська	61,7	14,2	1,2	12,1	3,9	2,2	0,1	0,1	18,7
Одеська	72,2	8,6	4,3	7,3	3,1	2,2	0,2	0,1	10,6
Полтавська	69,4	0,1	3,2	11,2	6,3	5,9	0,7	0,3	3,0
Рівненська	67,9	6,2	2,4	10	4,3	6,7	0,9	0	7,8
Сумська	71,7	2,6	0,4	12,7	4,8	2,8	1,5	0,7	5,4
Тернопільська	52,2	7,4	2,7	8,7	7,2	6,3	0,4	0,2	22,3
Харківська	74,3	4	1	10,9	5,1	1,8	0,6	0,3	6,0
Херсонська	55,8	11,9	2	12,4	8,6	1,8	0,2	0,1	19,1
Хмельницька	52,1	13,8	3,4	13,3	7,4	4,9	0,6	0,1	18,2
Черкаська	64,8	6,9	1,4	10,4	8,3	3,3	0,9	0	10,9
Чернівецька	51,5	11,5	4	13	7,6	5,2	0,5	0	18,2
Чернігівська	61,4	4,7	3,3	12,8	8	4,4	0,5	0,2	9,4
м. Київ	73,8	9,1	0	7,8	5,5	0,1	0,4	0,7	11,7

На основі проведеного опитування 204 респондентів – членів домогосподарств було виявлено, що найбільшу частку доходів займають такі: заробітна платня за всіма місцями роботи всіх членів домогосподарства; дохід від державної підтримки, в т.ч. допомога, державна пенсія, податковий кредит тощо; дохід з приватних джерел, в т.ч. професійні та персональні пенсії; дохід від інвестицій; дохід від здачі в оренду рухомого та нерухомого майна. Зупинимось більш детально на доході від інвестицій, щоб зрозуміти їх вплив на інвестиційну поведінку домогосподарств.

Результатами інвестиційної діяльності є доходи, які можуть набувати будь-яких форм в залежності від напрямку інвестиційної поведінки: фінансові (дивіденди, відсотки, повернення коштів від фінансування інноваційно-інвестиційних проектів тощо); нефінансові матеріальні (наявність майна, земельних ділянок, предметів старовини – атрибутів добробуту та статусу); нематеріальні (високий рівень освіти, здоров'я членів домогосподарств, їх культурний рівень, віддача від виховання дітей тощо). Слід зазначити, що для кожного домогосподарства результат їх інвестиційної поведінки буде вимірюватись по-різному. Одні й ті ж доходи будуть приносити різне задоволення. За

результатами опитування стало зрозуміло, що серед факторів, які мають вплив на кінцевий результат інвестиційної поведінки домогосподарств, є також їх вікова структура, місце знаходження (регіон, країна, сільська або міська місцевість), матеріальне становище, традиції у соціумі, освітній та культурний рівень. Також дуже важливим фактором є фактор невизначеності, який автором визначається як сукупність невизначеності середовища та особистісної невизначеності домогосподарств. Причому ці фактори можуть мати різний вплив в залежності від рівня, на якому проявляються – на макро-, мезо- або мікрорівні.

У межах проведеного опитування респондентів – членів домогосподарств також був проведений аналіз основних інвестиційних витрат та факторів, які впливають на прийняття домогосподарствами рішень щодо інвестиційної діяльності. Так, 114 респондентів (56%) з опитаних відповіли, що найбільш важливим фактором під час прийняття інвестиційних рішень є підвищення доходів, 45 респондентів (22%) зазначили підвищення можливості в заощадженнях з метою подальшого інвестування і тільки 9 респондентів (4,5%) відповіли, що найбільш важливим фактором є привабливі умови для інвестування. 6 респондентів (3%) зауважили, що для них важливим є зниження поточних витрат. Інші респонденти обирали декілька факторів, серед яких також переважали фактор підвищення доходів та можливості (або наявності) заощаджень. Серед основних напрямів інвестиційної поведінки для дослідження були обрані наступні: витрати на купівлю майна для отримання доходу; купівля золота, коштовностей та предметів старовини; купівля акцій та сертифікатів цінних паперів; вклади до банків на депозити; вклади в недержавні пенсійні, страхові та інші фонди; вклади в інноваційно-інвестиційні проекти; оплата освітніх послуг; інвестування в розвиток дітей (підвищення культурного та освітнього рівня, окрім освітніх послуг); інвестиції у власне здоров'я (медичне страхування, профілактичні обстеження тощо). Аналіз виявив, що найбільш популярними напрямками інвестицій (за відсотком від доходів, які на них витрачається) є інвестиції у купівлю майна для отримання доходів, вклади до банків на депозити та інвестиції в освітні послуги, розвиток дітей та власне здоров'я. Це відповідає сучасним світовим тенденціями – «investments in children» або «parental investments», а також дослідженням нобелівського лауреата Г. Беккера [8].

Також під час опитування членів домогосподарств були запропоновані запитання, які дозволили думки людей щодо рівня невизначеності середовища. Для оцінки рівня невизначеності як комбінації невизначеності середовища та особистісної невизначеності домогосподарств було використано методику розрахунку індексів споживчих настроїв University of Michigan Consumer Confidence Index [9]. Було поставлено п'ять запитань, відповіді на які дозволили розрахувати індекс поточного особистого матеріального становища (28,99), індекс очікуваних змін особистого матеріального становища (43,48), індекс очікуваного розвитку економіки країни впродовж найближчого року (20,29), індекс очікуваного розвитку економіки країни впродовж найближчих п'яти років (60,87) та індекс доцільності робити великі покупки (60,87). На основі розрахованих індексів був розрахований індекс споживчих настроїв (42,9). Оскільки наведені індекси можуть приймати значення від 0 до 200, то можна зробити висновок про вкрай негативні настрої у членів домогосподарств, що свідчить про високий рівень невизначеності. На основі отриманих після опитування даних доцільно провести кореляційний аналіз для аналізу впливу факторів на інвестиційну поведінку. Для кореляційного аналізу були взяті такі параметри: рівень середнього доходу домогосподарств на одну людину; рівень заощаджень в домогосподарстві; індекс споживчих настроїв; інвестиційні витрати. Отримана кореляційна матриця має такий вигляд (табл. 3). Для визначення статистичної достовірності кореляційної зв'язку r -Пірсона використовується таблиця критичних значень кореляції Пірсона [10]. Для рівня значущості ($p=0,01$) для 204 респондентів критичне значення дорівнюватиме 0,18.

Таблиця 3. Кореляційна матриця впливу факторів на інвестиційну поведінку домогосподарств

Показники	Інвестиційні витрати	Доходи	Заощадження	Індекс споживчих настроїв
Інвестиційні витрати	1			
Доходи	0,309667043	1		
Заощадження	0,395516048	0,354427281	1	
Індекс споживчих настроїв	0,290070459	0,274722303	0,126384177	1

Виходячи з цього, можна зробити висновок, що на інвестиційну поведінку впливають фактори: найбільш значимий – рівень заощаджень (коефіцієнт кореляції 0,3955), рівень доходів та індекс споживчих настроїв (коефіцієнти кореляції 0,3097 та 0,29 відповідно). При чому індекс споживчих настроїв як міра невизначеності та рівень доходів також мають зв'язок, в той час як індекс споживчих настроїв несуттєво впливає на рівень заощаджень домогосподарств.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Інвестиційна поведінка домогосподарств є сукупність дій щодо трансформації заощаджень та доходів, які має домогосподарство, в певні форми доходів шляхом здійснення інвестиційної діяльності за різними напрямками. При цьому на інвестиційну поведінку домогосподарств на всіх рівнях мають вплив певні фактори. До найбільш значимих слід віднести рівень заощаджень, рівень доходів домогосподарств та рівень їх споживчих настроїв, який відображає по своїй суті рівень невизначеності середовища та особистісної невизначеності домогосподарств. Для активізації інвестиційної поведінки домогосподарств повинна бути державна політика щодо підвищення доходів населення та зниження рівня невизначеності середовища.

Список літератури

1. Джерасад С. С. Інвестиційна поведінка суб'єктів господарювання в трансформаційній економіці // Автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.01.01, М-во освіти і науки України. ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Харків. ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2005. 13 с.
2. Дорош В. Ю., Чепель К. С. Фінансова поведінка домогосподарств в ринкових умовах господарювання. *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2012. Випуск 9 (33). Ч. 1. С. 361–371.
3. Рамський А. Ю. Фінанси домогосподарств і їх роль у забезпеченні попиту та пропозиції на ринку інвестицій. *Бізнес-інформ*. 2013. № 12. С. 136–144.
4. Воробйов Ю. М., Ворошило В. В. Фінанси домашніх господарств у фінансовій системі держави: монографія. Сімферополь : ВД «АРІАЛ», 2013. 232 с.
5. Іващенко М. В. Інвестиційна поведінка українських домогосподарств: інституціональний аспект. *Вестник НТУ «ХПИ»*. 2010 № 64. С. 3–7.
6. Структура сукупних ресурсів домогосподарств. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Доходи та витрати населення по регіонах України. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Беккер Г. Человеческое поведение: экономический подход: избр. тр. по экон. теории. науч. ред. пер. Р. И. Капелюшников; пер. с англ. Е. В. Батракова. Москва : ГУВШЭ, 2003. 671 с.
9. Consumer Confidence Survey. URL: <https://www.conference-board.org/data/consumerconfidence.cfm>.
10. Таблица критических значений корреляции Пирсона. Математическая статистика для психологов. URL: <https://statpsy.ru/pearson/tablica-pirsona/>.

References

1. Dzherasad, S. S. (2005). *Investytsijna povedinka sub'iektiv hospodariuvannia v transformatsijnij ekonomitsi*. [Investment behavior of economic entities in a transformational economy]. Abstract of Ph.D. Thesis. 08.00.04. M-vo osvity` i nauky` Ukrainy, KhNU im. V. N. Karazina. Kharkiv. Ukraine.
2. Dorosh, V. Yu., Chepel', K. S. (2012). «Financial behavior of households in market conditions». *Ekonomichni nauky. Seriya «Oblik i finansy*. Issue 9(33). part 1, pp. 361–371.
3. Rams'kyj, A.Yu. (2013). «Household finances and their role in meeting supply and demand in the investment market». *Biznes-inform*. no. 12, pp. 136–144.
4. Vorobjov, Yu. M., Voroshylo, V.V. (2013). *Finansy domashnikh hospodarstv u finansovij systemi derzhavy* [Household finances in the financial system of the state]. VD «ARIAL». Simferopol'. Ukraine.
5. Ivaschenko, M. V. (2010). «Investment behavior of Ukrainian households: institutional aspect». *Vestnyk NTU «KhPY»*. no. 64, pp. 3–7.
6. Struktura sukupnykh resursiv domohospodarstv. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. [The structure of total resources of households. State Statistics Service of Ukraine]. Available at: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Dokhody ta vytraty naselennia po rehionakh Ukrainy. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. [Incomes and expenditures of the population by regions of Ukraine. State Statistics Service of Ukraine]. Available at: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Bekker, G. (2003). *Chelovecheskoe povedenie: jekonomicheskij podhod*. [Human behavior: an economic approach]. GUVShJe. Moscow. Russia.
9. Consumer Confidence Survey. Available at: <https://www.conference-board.org/data/consumerconfidence.cfm>.
10. Tablica kriticheskikh znachenij korreljacji Pirsona. Matematicheskaja statistika dlja psihologov. [Table of critical values of Pearson correlation. Mathematical statistics for psychologists]. Available at: <https://statpsy.ru/pearson/tablica-pirsona/>.

Стаття надійшла до редакції 25.09.2020 р.